

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2026

Chișinău

Cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor

---

În temeiul art. 7 lit. b) și e) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, al art. 15 alin. (1) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160-164, art. 537), cu modificările ulterioare, și al art. 16¹ alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 326-333, art. 624), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Instituția Publică Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor se reorganizează prin transformare în Agenția de Inspectare a Monumentelor, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Culturii, cu statut de persoană juridică – agenție.

2. Agenția de Inspectare a Monumentelor este succesorul de drepturi și obligații al Instituției Publice Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor.

3. Patrimoniul Instituției Publice Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor se va transmite Agenției de Inspectare a Monumentelor conform prevederilor Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015.

4. Se aprobă:

4.1. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor, conform anexei nr. 1;

4.2. Structura Agenției de Inspectare a Monumentelor, conform anexei nr. 2.

5. Se stabilește efectivul-limită al Agenției de Inspectare a Monumentelor în număr de 17 unități, cu un fond anual de retribuire a muncii conform legislației privind retribuirea muncii.

6. Persoanele care sunt angajate în cadrul Agenției de Inspectare a Monumentelor și ale căror activități au fost stabilite și avizate ca funcții publice în condițiile art. 67 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public vor fi numite în funcțiile publice respective cu respectarea condițiilor stabilite la art. 27 din legea menționată.

7. Până la numirea de către Guvern a directorului general al Agenției de Inspectare a Monumentelor, funcțiile acestuia vor fi exercitate de către actualul director general al Agenției în funcție.

8. Hotărârea Guvernului nr. 1114/2006 cu privire la crearea Agenției de inspectare și restaurare a monumentelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 153-156, art. 1191) se abrogă.

9. Anexele nr. 5 și nr. 5¹ la Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 206-208, art. 345), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

9.1. în compartimentul „Alte instituții publice” din anexa nr. 5, poziția nr. 4 se exclude;

9.2. anexa nr. 5¹ se completează cu următoarea poziție:
„Agenția de Inspectare a Monumentelor”.

10. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

ALEXANDRU MUNTEANU

Contrasemnează:

Ministrul culturii

Cristian Jardan

REGULAMENT
privind organizarea și funcționarea
Agenției de Inspectare a Monumentelor

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor (în continuare – *Regulament*) reglementează misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, atribuțiile, drepturile și modul de organizare a acesteia.

2. Agenția de Inspectare a Monumentelor (în continuare – *Agenție*) este autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Culturii, cu statut de persoană juridică de drept public, cu sediul în municipiul Chișinău, care dispune de denumire, de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriale, precum și de alte atribute specifice autorităților publice, stabilite în legislație.

3. Finanțarea Agenției se efectuează din contul și în limita alocațiilor prevăzute în bugetul de stat.

4. În domeniile sale de activitate, Agenția colaborează cu autoritățile publice, cu autoritățile administrației publice locale, cu instituțiile publice, cu organele abilitate cu funcții de control, cu organizațiile necomerciale, precum și cu instituțiile de profil din străinătate, în domeniile prevăzute la pct. 7.

5. În activitatea sa, autoritatea administrativă se conduce de Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, Legea monumentelor de for public nr. 192/2011 și de alte acte normative.

II. MISIUNEA, DOMENIILE DE ACTIVITATE,
FUNCȚIILE DE BAZĂ ȘI DREPTURILE AGENȚIEI

6. Agenția are misiunea de a asigura implementarea politicii statului în domeniile de activitate din sfera de competență a Ministerului Culturii, prevăzute la pct. 7.

7. Agenția exercită funcțiile stabilite în prezentul Regulament în domeniile protejării monumentelor istorice și a monumentelor de for public (în continuare –

monumente), precum și a zonelor lor de protecție.

8. În conformitate cu domeniile de activitate stabilite la pct. 7, Agenția exercită următoarele funcții în raport cu monumentele, precum și cu bunurile imobile fără statut de monument singular, amplasate în cadrul ansamblurilor și siturilor istorice, inclusiv în Nucleul istoric al Chișinăului și în zonele de protecție ale acestora:

8.1. implementează în practică, în colaborare cu alte autorități și instituții publice, strategiile, politicile și programele naționale referitoare la protejarea și punerea în valoare a monumentelor;

8.2. supraveghează respectarea legislației Republicii Moldova în domeniile de activitate de către autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de către proprietarii, deținătorii, administratorii sau gestionarii monumentelor și ai bunurilor imobile situate în zonele de protecție ale acestora, inclusiv în ceea ce privește utilizarea, exploatarea și îndeplinirea obligațiilor de protejare a acestora;

8.3. desfășoară activitatea, după caz, în colaborare cu alte organe de stat, cu autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și cu asociațiile obștești cu atribuții statutare în domeniile de activitate;

8.4. efectuează inspectarea monumentelor și a zonelor lor de protecție, precum și monitorizează activitățile de intervenție asupra monumentelor și bunurilor imobile din zona lor de protecție;

8.5. întocmește acte de constatare privind starea generală de conservare a monumentelor;

8.6. întocmește acte de constatare privind intervențiile efectuate la monumente și în zonele lor de protecție, cu indicarea încălcărilor și a neconformităților depistate;

8.7. elaborează raportul de conformitate privind regimul juridic și starea actuală a monumentelor și bunurilor imobile din zonele lor de protecție;

8.8. elaborează, în condițiile legislației, actul de evaluare a prejudiciului adus monumentelor și zonelor lor de protecție;

8.9. întocmește, în condițiile legii, obligații de protejare a monumentelor pentru proprietarii, administratorii sau gestionarii monumentelor;

8.10. eliberează prescripții privind sistarea lucrărilor de intervenție la monumente și în zona lor de protecție, care nu corespund prevederilor legislației sau a căror efectuare poate prejudicia stabilitatea, autenticitatea sau integritatea monumentelor și a zonelor lor de protecție;

8.11. exercită competența de agent constatatator în cauze contravenționale în domeniile de activitate, în condițiile legii;

8.12. acumulează probatoriu și sesizează organele de drept din Republica Moldova în cazul săvârșirii infracțiunilor împotriva monumentelor și a zonelor lor de protecție;

8.13. examinează petițiile, demersurile și cererile privind accesul la informațiile de interes public adresate Agenției și întreprinde măsurile necesare pentru soluționarea acestora;

8.14. înaintează cereri de chemare în judecată privind contestarea actelor juridice și a actelor administrative individuale și normative în domeniul urbanismului și construcțiilor, autorizării lucrărilor de construire și desfășurării activității economice, emise cu încălcarea legislației referitoare la protejarea monumentelor; privind contestarea înregistrării drepturilor în registrul bunurilor imobile, precum și întreprinde alte acțiuni în justiție încredințate de Ministerul Culturii;

8.15. furnizează, în condițiile stabilite de legislație, autorităților publice, persoanelor fizice și juridice informații despre monumente și caracteristicile acestora, necesare în procesele de delimitare, formare, schimbare a destinației, proiectare și executare a intervențiilor;

8.16. participă la recepția lucrărilor de intervenție asupra monumentelor și a bunurilor imobile situate în zonele lor de protecție, inclusiv asupra bunurilor imobile fără statut de monument singular, amplasate în cadrul ansamblurilor și siturilor istorice, inclusiv în Nucleul istoric al Chișinăului și în zonele de protecție ale acestora, cu excepția intervențiilor realizate exclusiv în interiorul bunurilor imobile fără statut de monument singular;

8.17. înaintează anual Ministerului Culturii și, după caz, autorităților administrației publice locale lista monumentelor proprietate publică a statului care necesită intervenții prioritare sau urgente de conservare, restaurare și punere în valoare;

8.18. în cazul identificării unor bunuri imobile susceptibile de a fi clasate sau a monumentelor susceptibile de a fi declassate, înaintează Ministerului Culturii sau autorităților administrației publice locale propuneri privind înscrierea sau radierea lor în/din registrul național sau în/din registrele locale;

8.19. participă, la necesitate, în cadrul procesului de inventariere a monumentelor desfășurat de Institutul Patrimoniului Cultural;

8.20. acordă, în exercitarea atribuțiilor sale, suport consultativ în problemele legate de monumente persoanelor responsabile din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, precum și persoanelor fizice și juridice;

8.21. completează, păstrează și ține evidența documentelor de arhivă, formate în procesul de activitate a Agenției, în conformitate cu legislația Republicii Moldova;

8.22. întreține și dezvoltă, iar în lipsa acestuia, creează site-ul web oficial al Agenției;

8.23. asigură secretariatul Consiliului Național al Monumentelor Istorice, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 116/2025;

8.24. colaborează cu autoritățile de stat străine și cu organizațiile internaționale în domeniile de activitate;

8.25. exercită alte atribuții stabilite de cadrul normativ în domeniile de activitate.

9. În vederea realizării funcțiilor care îi revin, Agenția este în drept:

9.1. să solicite și să primească, în condițiile cadrului normativ, de la autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și, în condițiile legii, de la persoanele fizice și juridice informațiile și documentele necesare pentru îndeplinirea funcțiilor și exercitarea atribuțiilor;

9.2. să participe la elaborarea proiectelor de acte normative a documentelor de politici publice, la efectuarea expertizelor și acordarea consultațiilor, precum și la examinarea altor chestiuni ce țin de domeniile specifice de activitate;

9.3. să implementeze proiecte de dezvoltare în domeniile de activitate;

9.4. să colaboreze cu autoritățile administrației publice locale pentru implementarea politicii statului în domeniile încredințate și soluționarea problemelor comune;

9.5. să înainteze, în conformitate cu legislația, acțiuni în regres împotriva funcționarilor publici și a altor categorii de personal care au cauzat prejudicii proprietății publice și bugetului public național;

9.6. să solicite, în condițiile legii și în limitele competenței, accesul și să obțină, în mod gratuit, prin intermediul platformei de interoperabilitate, informații statistice, financiare, fiscale, economice, juridice și de altă natură, necesare pentru realizarea funcțiilor;

9.7. să exercite competențele și responsabilitățile în domeniul finanțelor publice în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;

9.8. să conlucreze cu autorități similare ale altor state, inclusiv prin încheierea unor acorduri bilaterale de colaborare, prin schimb de experiență și informații de specialitate;

9.9. să inițieze și să efectueze controale/inspecții (planificate și inopinate), inclusiv prin verificări la fața locului, pentru constatarea respectării legislației în domeniile de activitate, cu documentarea rezultatelor, în condițiile legii;

9.10. să inspecteze pe teren, în condițiile legislației, monumentele și bunurile imobile din zonele lor de protecție, inclusiv șantierele de intervenție asupra acestora, având acces la obiectivele supuse inspecției, în condițiile legii;

9.11. să verifice, inclusiv prin controale la fața locului și examinarea actelor relevante, respectarea condițiilor de exploatare (folosință) și a obligațiilor de protejare a monumentelor de către proprietarii, administratorii sau gestionarii monumentelor, în condițiile legii;

9.12. să documenteze rezultatele controalelor/inspecțiilor și să întocmească actele procedurale aferente, inclusiv cu utilizarea mijloacelor de fixare foto/video, în condițiile legii;

9.13. să dispună măsuri obligatorii de remediere și prevenire a prejudicierii monumentelor, inclusiv emiterea prescripțiilor de sistare a lucrărilor neconforme/ilegale, în condițiile legii;

9.14. să întocmească procese-verbale de constatare a contravențiilor și să întreprindă acțiunile procedurale prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, inclusiv înaintarea cauzelor în instanța de judecată, în limitele competenței stabilite de lege;

9.15. să beneficieze de acces, în condițiile cadrului normativ, la resursele informaționale de stat și ale altor autorități publice și/sau ale deținătorilor de baze de date private și să utilizeze, în conformitate cu cerințele legislației, resursele informaționale necesare pentru asigurarea funcționării eficiente a Agenției;

9.16. să recepționeze asistență tehnică și financiară de la partenerii de dezvoltare și din alte surse neinterzise de cadrul normativ și să o utilizeze pentru realizarea funcțiilor sale, conform prevederilor legislației;

9.17. să emită instrucțiuni și recomandări cu privire la protejarea monumentelor și a zonelor lor de protecție;

9.18. să editeze buletine informaționale referitoare la starea monumentelor, precum și alte publicații cu caracter informativ sau educativ, axate pe promovarea bunelor practici în domeniile de activitate;

9.19. să organizeze întruniri metodice în scopul protejării și punerii în valoare a monumentelor;

9.20. să ofere consultanță în domeniile de activitate, inclusiv să elaboreze rapoarte și concluzii;

9.21. să exercite și alte drepturi în temeiul actelor normative ce reglementează relațiile în domeniile de activitate încredințate Agenției.

III. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII AGENȚIEI

10. Directorul general al Agenției este numit în funcție și este eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului culturii. În activitatea sa, directorul general este asistat de către un director adjunct, care este funcționar public de conducere de nivel superior, numit în funcție și eliberat din funcție, în condițiile legii, de către Guvern.

11. Directorul general exercită următoarele atribuții:

11.1. organizează, coordonează și supraveghează activitatea Agenției;

11.2. asigură executarea legislației în domeniile de activitate ale Agenției;

11.3. reprezintă Agenția în relațiile cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu instituțiile publice, cu organizațiile și instituțiile naționale și internaționale, cu partenerii de dezvoltare care asigură suport acestora și cu alte persoane juridice sau fizice;

11.4. aprobă sau modifică statul de personal și schema de încadrare în limitele fondului de retribuire a muncii și ale efectivului-limită aprobat de către Guvern;

11.5. aprobă organigrama Agenției;

11.6. aprobă regulamentele subdiviziunilor Agenției și fișele de post ale angajaților;

11.7. organizează sistemul de control intern managerial, precum și funcția de audit intern în cadrul Agenției;

11.8. stabilește competențele directorului adjunct, atribuțiile și sarcinile personalului Agenției;

11.9. numește în funcție, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu ale funcționarilor publici din cadrul Agenției, în condițiile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

11.10. angajează și eliberează din funcție alte categorii de personal în condițiile legislației muncii;

11.11. prezintă ministrului culturii raportul anual cu privire la activitatea Agenției;

11.12. asigură elaborarea și prezentarea Ministerului Culturii a propunerilor pentru elaborarea bugetului;

11.13. asigură gestionarea finanțelor publice și administrarea patrimoniului public în conformitate cu principiile bunei guvernări;

11.14. conferă grade de calificare funcționarilor publici, stimulează și aplică sancțiuni disciplinare personalului Agenției în condițiile legii;

11.15. exercită alte atribuții corespunzătoare misiunii și funcțiilor Agenției în conformitate cu prevederile actelor normative ce reglementează domeniile de activitate ale acesteia.

12. Directorul general și directorul adjunct al Agenției, conducătorii subdiviziunilor Agenției, în limitele împuternicirilor atribuite, poartă răspundere, în condițiile legii, pentru deciziile luate și pentru activitatea Agenției.

13. În lipsa directorului general, împuternicirile și responsabilitățile acestuia sunt exercitate de către directorul adjunct.

În cazul în care funcția de director general este vacantă sau temporar vacantă, împuternicirile de conducere a Agenției se exercită de către directorul adjunct, desemnat de către Guvern, la propunerea ministrului culturii.

14. Corespondența Agenției este semnată de către directorul general sau de către persoane cu funcții de răspundere, investite cu acest drept prin ordin al directorului general. Persoanele investite cu dreptul de semnătură poartă răspundere personală pentru legalitatea, veridicitatea și corectitudinea documentului semnat.

15. Directorul general are dreptul de primă semnătură pe toate actele și corespondența Agenției. În lipsa conducătorului, dreptul de primă semnătură îi revine conducătorului adjunct desemnat de către directorul general, prin act administrativ intern sau care îndeplinește atribuțiile directorului general în conformitate cu legislația.

16. Modul și condițiile de salarizare a personalului Agenției sunt reglementate prin Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, raporturile de serviciu sunt reglementate prin Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, iar în partea în care nu sunt prevăzute de acestea se aplică prevederile Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 și ale altor acte normative.”

STRUCTURA
Agenției de Inspectare a Monumentelor

Director general

Director adjunct

**Direcția inspectare, evaluare a prejudiciului, conformitate și calitate
în construcții**

Secția managementul documentelor

Serviciul juridic, resurse umane și comunicare mass-media

Serviciul financiar-administrativ, logistică și achiziții publice

Serviciul tehnologia informației

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor a fost elaborat de Ministerul Culturii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului Actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>Necesitatea elaborării proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor derivă din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2026-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 818/2025 (în continuare – PNA) (Clusterul 3. Competitivitate și creștere economică, Capitolul 26. Educație și cultură, Anexa A - acțiunea nr. 35).</p> <p>Totodată, potrivit art. 16¹ alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 53-59, art. 65), Agenția de Inspectare a Monumentelor este o instituție specializată, subordonată Ministerului Culturii, care activează în baza unui regulament aprobat de Guvern și este finanțată din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare stabilite.</p> <p>Mai mult, potrivit alineatului (1) din același articol, inspectarea în teren a monumentelor și a zonelor lor de protecție, a șantierelor de intervenție asupra acestora, controlul/supravegherea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor, întocmirea proceselor-verbale, în caz de constatare a încălcărilor, emiterea prescripțiilor de sistare a lucrărilor ilegale la monumente și în zonele lor de protecție sunt asigurate de către Agenția de Inspectare a Monumentelor.</p> <p>Competențele Agenției de Inspectare a Monumentelor, prevăzute în Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, sunt străine unei instituții publice, care potrivit art. 32 alin. (1) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, se constituie pentru realizarea funcțiilor de administrare, sociale, culturale, de învățământ și a altor funcții de interes public, de care este responsabil ministerul sau altă autoritate administrativă centrală, cu excepția celor de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat, precum și a altor funcții care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, în sfera de competență a acestora pot fi constituite instituții publice.</p> <p>Hotărârea Guvernului nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate, Guvernul a aprobat noua Structură-tip a Regulamentului privind organizarea și funcționarea autorității administrative din subordinea ministerului, prin care au fost instituite rigorile cu privire la conținutul regulamentelor de funcționare a organelor centrale de specialitate ale statului și ale autorităților administrative subordonate.</p> <p>În acest sens, este imperios ca Agenția de Inspectare a Monumentelor să fie reorganizată într-o unitate administrativă, care funcționează în baza unui regulament aprobat de Guvern, în vederea respectării legislației.</p>
2.2. Descrierea situației actuale și problemelor care impun intervenția inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.
<p>Prezentul proiect de hotărâre de Guvern are ca scop aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției de Inspectare a Monumentelor în temeiul art. 16¹ alin. (2) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor.</p> <p>Conform art. 16¹ alin. (1) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, Agenția de Inspectare a Monumentelor (în continuare – Agenția) este instituția responsabilă de „inspectarea în teren a monumentelor și a zonelor lor de protecție, a șantierelor de intervenție asupra acestora, controlul/supravegherea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor, întocmirea proceselor-verbale, în caz de constatare a încălcărilor, emiterea</p>

prescripțiilor de sistare a lucrărilor ilegale la monumente și în zonele lor de protecție”. Aceasta, cu denumirea de Agenția de Inspectare și de Restaurare a Monumentelor, a fost creată prin Hotărârea de Guvern nr. 1114/2006 cu privire la crearea Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor „pentru instituirea unui control eficient în domeniul restaurării și inspectării monumentelor de istorie și cultură” și funcționează în prezent în baza unui regulament aprobat prin Ordinul ministrului culturii nr. 232/2010 cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor.

Având în vedere modificările aduse Legii nr. 1530/1993 în anii 2017 și 2022, adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 116/2025 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, care prevede atribuții și responsabilități suplimentare pentru Agenție, precum și modificarea adusă Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 prin care Agenția inspectează în teren monumentele de for public și zonele lor de protecție, șantierele de intervenție asupra acestora, asigurarea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor de for public, întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție, în cazurile de constatare a contravențiilor, elaborarea și înaintarea planului de remediere a lucrărilor ilegale la monumentele de for public și în zonele lor de protecție, se constată dificultăți majore în exercitarea funcțiilor de bază de inspectare, supraveghere și control. În acest context, pentru a asigura prevenirea și contracararea încălcărilor în domeniul protejării monumentelor și a zonelor de protecție ale acestora, se impune fortificarea instituției publice de specialitate subordonate Ministerului Culturii și adoptarea Regulamentului de organizare și funcționare, aprobat prin hotărâre de Guvern.

În prezent, Agenția se confruntă cu probleme structurale și funcționale determinate de:

- cadrul normativ neadecvat, reglementat prin ordin ministerial și nu prin act normativ de nivel guvernamental, contrar prevederilor Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor;
- statutul incert al instituției în arhitectura administrației publice centrale, ceea ce îngreunează stabilirea unui rol clar și eficient în inspectarea, supravegherea și controlul monumentelor;
- lipsa cadrului normativ subsidiar care ar clarifica procedura de inspecție și control, documentele procesuale și regimul juridic al acestora, precum și modalitatea de schimb de informații cu alte instituții;
- numărul redus de angajați (doar 7 persoane), insuficient pentru monitorizarea celor 1806 de monumente de arhitectură și istorie incluse în Registrul monumentelor ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 și 103 de monumente de for public incluse în Registrul național al monumentelor de for public, aprobat prin Legea nr. 148/2018,
- lipsa exercitării la nivel înalt a funcției de inspectare din partea Agenției, din cauza ineficienței resurselor umane și capacităților/ cunoștințelor acestora;
- insuficiența colaborării/ cooperării cu Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică (în continuare – INST), în special în ceea ce privește elaborarea mecanismelor de control în comun pentru a aborda în mod coordonat încălcările autorizațiilor, avizelor Consiliului Național al Monumentelor Istorice (în continuare – CNMI) - nu s-a realizat conexiunea conformă cu INST, nici în privința schimbului de date despre imobile și statutul acestora, nici în ceea ce privește planificarea și organizarea controalelor comune, acțiunile de combatere și contracarare a încălcărilor etc.;
- insuficiența mijloacelor tehnice necesare pentru efectuarea inspecțiilor în teren - Agenția dispune de un singur automobil, insuficient pentru acoperirea întregului teritoriu al Republicii Moldova, și nu este dotată cu echipamente precum drone, calculatoare și alte instrumente necesare documentării și monitorizării eficiente;
- lipsa specialiștilor pentru efectuarea evaluării prejudiciului adus monumentelor etc.

Responsabilitățile suplimentare de asigurare a secretariatului CNMI și de elaborare a rapoartelor de conformitate conform Hotărârii Guvernului nr. 116/2025 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a CNMI, vor duce la colapsul Agenției, având în vedere resursele umane insuficiente pentru a îndeplini noile atribuții.

Acești factori afectează capacitatea Agenției de a desfășura inspecții ale monumentelor, de a interveni în cazuri de abuz sau degradare a monumentelor, precum și de a contribui eficient la implementarea politicilor publice de protejare a patrimoniului cultural imobil. De asemenea, dificultățile generate de volumul mare de solicitări în cadrul activității secretariatului CNMI pot duce la plecarea personalului din sistem și la lipsa cadrelor în general.

Necesitatea aprobării hotărârii de Guvern este fundamentală pentru:

- alinierea la Hotărârea de Guvern nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate;
  - alinierea la Hotărârea de Guvern nr. 116/2025 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al CNMI;
  - alinierea la Legea nr. 192/2011 monumentelor de for public, modificată în 2024;
  - clarificarea atribuțiilor și competențelor Agenției, pentru a asigura o protecție eficientă a monumentelor;
  - consolidarea capacității administrative, prin suplimentarea personalului;
  - crearea și definitivarea noilor funcții în cadrul Agenției, corelate cu noile atribuții;
  - îmbunătățirea mecanismelor de inspectare/control/supraveghere a intervențiilor neautorizate asupra monumentelor;
  - îmbunătățirea mecanismelor de sancționare a încălcărilor în privința monumentelor și zonelor de protecție a acestora, în conformitate cu prevederile Codului contravențional nr. 218/2008 și Codului penal ale Republicii Moldova nr. 985/2002;
  - stabilirea, în cadrul normativ, a procedurilor de înlăturare a încălcărilor;
- Adoptarea hotărârii de Guvern va permite fortificarea și eficientizarea activității Agenției pentru asigurarea protecției monumentelor din Republica Moldova.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de Regulament de organizare și funcționare a Agenției de Inspectare a Monumentelor conține prevederi care stabilesc cadrul de reglementare pentru activitatea Agenției, structurându-l în următoarele capitole:

I. Dispoziții generale

II. Misiunea, domeniile de activitate, funcțiile de bază și drepturile Agenției

III. Organizarea activității Agenției

Elemente noi ale proiectului:

Clarificarea atribuțiilor Agenției privind colaborarea cu autoritățile centrale, locale și internaționale pentru protejarea monumentelor istorice și monumentelor de for public.

Detalierea atribuțiilor de inspectare și control: Agenția va putea, în condițiile legii, inspecta atât monumentele istorice, monumentele de for public, zonele de protecție ale acestora, cât și șantierele de intervenții asupra acestora, constatând, după caz, contravenții sau alte fapte ilegale care vor fi transmise după competențe organului de urmărire penală și aplicând sancțiuni, și măsuri preventive, cum ar fi sistarea lucrărilor ilegale.

Evaluarea daunelor și elaborarea rapoartelor de conformitate: Agenția va elabora rapoarte privind starea monumentelor, înainte de demararea lucrărilor de intervenție la aceste bunuri de patrimoniu cultural.

Accesul la surse informaționale de stat: Agenția va putea solicita și utiliza baze de date și informații de la autoritățile publice pentru a-și îndeplini atribuțiile.

Aceste schimbări reflectă o structură mai detaliată și o extindere a responsabilităților Agenției, oferindu-i un cadru mai larg pentru protejarea și promovarea monumentelor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public al proiectului hotărârii de Guvern este semnificativ, având în vedere că acesta aduce un cadru de reglementare detaliat pentru monitorizarea monumentelor și pentru consolidarea protecției acestora.

Clarificarea atribuțiilor Agenției:

Colaborarea cu autoritățile centrale, locale și internaționale devine mai bine definită. Aceasta va facilita integrarea Agenției în rețele internaționale de protecție a monumentelor și va permite un schimb mai eficient de informații și bune practici.

Colaborarea cu autoritățile locale va asigura un control mai eficient al monumentelor istorice și de for public și al șantierelor de intervenții, iar interacțiunea cu autoritățile internaționale poate duce la standarde mai înalte de protecție a monumentelor.

Extinderea atribuțiilor de inspecție și control:

Agenția va dobândi mai multe instrumente pentru a verifica și monitoriza starea monumentelor și intervențiile la acestea. Măsurile includ aplicarea de sancțiuni și măsuri preventive, cum ar fi sistarea lucrărilor ilegale. Controlul riguros va contribui la prevenirea deteriorării monumentelor și va permite intervenții rapide în cazuri de neconformitate.

Evaluarea prejudiciului adus monumentelor și rapoartele de conformitate:

Agenția va avea responsabilitatea de a evalua starea fizică și juridică a monumentelor și de a elabora rapoarte de conformitate și acte de evaluare a prejudiciului adus monumentelor. Această clarificare instituțională va permite o mai bună coordonare interinstituțională, va întări rolul Agenției în procesul decizional și va contribui la reducerea cazurilor de intervenții ilegale sau distructive asupra monumentelor.

Accesul la resurse informaționale:

Agenția va avea acces la baze de date și informații de la autoritățile publice, ceea ce va îmbunătăți capacitatea acesteia de a monitoriza și proteja monumentele. Accesul la date va sprijini deciziile informate și va eficientiza gestionarea activităților Agenției.

Creșterea responsabilității autorităților publice: Autoritățile locale și centrale vor trebui să colaboreze mai strâns pentru a susține misiunea Agenției. De asemenea, va exista un cadru mai clar pentru a constata contravențiile și infracțiunile, ceea ce poate impune schimbări în modul în care sunt gestionate intervențiile asupra monumentelor.

Impact financiar și resurse suplimentare: Pe lângă costurile administrative pentru implementarea noilor reglementări, cum sunt cele privind elaborarea rapoartelor de conformitate și actelor de evaluare a prejudiciului adus monumentelor, precum și asigurarea secretariatului CNMI, va fi necesară o investiție continuă în instruirea personalului și în infrastructura de monitorizare a patrimoniului cultural.

Structura organizatorică a Agenției este concepută pentru a permite exercitarea eficientă a atribuțiilor prevăzute de Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, în condițiile consolidării statutului Agenției ca instituție publică de specialitate subordonată Ministerului Culturii.

Organigrama include un număr total de 17 unități de personal, distribuite în funcție de competențele funcționale ale fiecărei subdiviziuni, astfel:

Director general – 1 unitate (funcționar de demnitate publică)

Coordonează întreaga activitate a Agenției, stabilește prioritățile strategice și asigură reprezentarea instituției în raport cu autoritățile publice, partenerii interni și externi.

Director adjunct – 1 unitate (funcționar public de conducere de nivel superior)

Asigură coordonarea operațională a Direcției inspecție, evaluare a prejudiciului, conformitate și calitate în construcții și a Serviciului tehnologia informației, gestionează implementarea politicilor instituționale, înlocuiește directorul în lipsa acestuia.

1. Direcția inspecție, evaluare a prejudiciului, conformitate și calitate în construcții – 6 unități (dintre care 4 funcționari publici)

- efectuează inspecția monumentelor și a zonelor lor de protecție, precum și monitorizează activitățile de intervenție asupra monumentelor;
- supraveghează realizarea de către autoritățile administrației publice centrale și locale a atribuțiilor stabilite de legislația în domeniul evidenței, protejării, conservării, restaurării și punerii în valoare a monumentelor, precum și a zonelor lor de protecție;

- supraveghează respectarea legislației și a actelor normative aprobate privind protecția monumentelor de către proprietarul monumentului sau al bunurilor imobile aflate în zonele de protecție a monumentelor, în ceea ce privește utilizarea acestora în scopuri diverse sau în legătură cu obligațiile de a preveni degradarea sau distrugerea monumentului;
- întocmește acte de constatare privind starea și intervențiile efectuate la monumente și la zonele de protecție ale monumentelor, cu indicarea încălcărilor și neconformităților depistate;
- eliberează prescripții privind sistarea lucrărilor de intervenție la monumente și în zonele de protecție, care nu corespund prevederilor legislației sau efectuarea cărora poate prejudicia stabilitatea, autenticitatea, integritatea monumentelor și a zonelor lor de protecție;
- transmite autorităților administrației publice locale listele bunurilor cu statut de monument care necesită intervenții prioritare sau urgente de conservare, restaurare și punere în valoare, precum și alte informații relevante în acest scop;
- participă la recepția lucrărilor de intervenție asupra monumentelor și în zonele de protecție;
- elaborează rapoarte de conformitate privind intervențiile asupra monumentelor;
- elaborează, în condițiile legislației, actul de evaluare a prejudiciului adus monumentelor;
- oferirea de consultanță autorităților locale și beneficiarilor de proiecte privind regimul monumentelor ș.a.;

2. Secția managementul documentelor – 4 unități

- recepționează, înregistrează și examinează componența documentației depuse conform listei și corespondența adresată Consiliului;
- păstrează și arhivează, în format fizic și electronic, documentația depusă spre avizare;
- restituie documentația incompletă sau documentația care nu corespunde cerințelor prezentului Regulament;
- întocmește ordinea de zi a ședinței Consiliului și, după coordonarea acesteia cu președintele sau vicepreședintele, după caz, o transmite împreună cu documentația membrilor Consiliului, cu cel puțin trei zile înainte de data stabilită pentru ședință;
- asigură plasarea ordinii de zi pe site-ul web oficial al Ministerului Culturii cu cel puțin o zi înainte de data convocării ședinței;
- convoacă membrii Consiliului pentru participare la ședințele ordinare și extraordinare conform datei stabilite în ordinea de zi;
- informează beneficiarii și arhitecții care au elaborat documentația, cu cel puțin trei zile înainte de data stabilită pentru ședință, despre necesitatea de a prezenta documentația depusă în original, în trei exemplare, la sediul Secretariatului Consiliului, precum și despre necesitatea de a o prezenta în fața Consiliului;
- ține evidența activității Consiliului, întocmește procesele-verbale ale ședințelor acestuia și colectează fișele de vot completate de către membrii Consiliului;
- asigură semnarea listei de prezență de către toți membrii Consiliului prezenți la fiecare ședință și elaborează tabelul de evidență a prezenței membrilor Consiliului la ședințele acestuia, cu precizarea subiectelor de pe ordinea de zi la a căror examinare și votare au participat membrii Consiliului;
- ține evidența declarațiilor de confidențialitate și imparțialitate și a cererilor privind conflictul de interese;
- repartizează fișele de vot membrilor Consiliului cu cel puțin trei zile înainte de data ședinței;
- redactează procesele-verbale ale acestora, întocmește proiectele de avize (în cazul deciziei de avizare a documentației) și proiectele de extrase informative din procesele-verbale (în cazul deciziei de neavizare a documentației sau de suspendare a procedurii) care sunt coordonate cu președintele sau, după caz, cu vicepreședintele Consiliului și, în

termen de cel mult 10 zile de la desfășurarea ședințelor Consiliului, le înaintează ministrului culturii spre aprobare;

- informează beneficiarii, în termen de trei zile, despre deciziile Consiliului;
- înregistrează avizele și extrasele informative în registrul special de evidență a actelor Consiliului;
- semnează și aplică ștampila Secretariatului Consiliului pe documentația examinată de Consiliu;
- transmite pentru plasare pe site-ul web oficial al Ministerului Culturii deciziile ce țin de subiectele examinate;
- elaborează, la începutul fiecărui an, raportul anual de activitate al Consiliului pentru anul precedent și, după coordonarea acestuia cu vicepreședintele, îl transmite persoanei responsabile de tehnologia informației din cadrul Ministerului Culturii, pentru a fi publicat pe site-ul web oficial al acestuia;
- organizarea circuitului intern al documentelor;
- digitalizarea arhivei tehnice și administrative.

3. Serviciul juridic, resurse umane și comunicare mass-media – 2 unități (dintre care 1 funcționar public)

- constată contravenții în domeniul de competență în temeiul cărora, Agenția de Inspectare a Monumentelor înaintează în instanța de judecată pentru examinare cauzele contravenționale, în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008;
- reprezintă instituția în instanțele de judecată;
- înaintează cereri de chemare în judecată privind contestarea actelor juridice, actelor administrative individuale și normative în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, autorizării lucrărilor de construire, desfășurării activității economice, emise cu încălcarea legislației privind protecția monumentelor, precum și contestarea înregistrării drepturilor în Registrul bunurilor imobile;
- sesizează organele de drept din Republica Moldova în cazul săvârșirii infracțiunilor împotriva bunurilor de patrimoniu cultural imobil;
- examinează petițiile și demersurile adresate Agenției și întreprinde măsurile necesare pentru soluționarea lor;
- gestionează resursele umane ale instituției (recrutare, instruire, evaluare);
- gestionarea comunicării publice și a relațiilor cu presa;
- promovarea activității Agenției și a valorilor în domeniu.

4. Serviciul tehnologia informației – 1 unitate

- administrarea sistemelor informatice ale Agenției;
- întreținerea paginii web oficiale și a platformelor digitale;

5. Serviciul financiar-administrativ, logistică și achiziții publice– 2 unități

- elaborarea bugetului instituției și gestionarea financiară curentă;
- evidența contabilă și raportarea periodică către Ministerul Culturii și alte autorități;
- achiziții publice, contracte și plăți curente;
- asigurarea logisticii pentru desfășurarea activităților de inspecție;
- întreținerea echipamentelor și a infrastructurii administrative;
- gestionarea bunurilor mobile.

Structura propusă reflectă o abordare funcțională, adaptată sistemului de protejare a monumentelor din Republica Moldova. Distribuirea celor 17 unități de personal pe compartimente specializate asigură:

- o mai bună acoperire teritorială și tematică;
- capacitate sporită de inspecție, control și consiliere;

- funcționarea eficientă a serviciilor suport și administrative.

Organizarea propusă va permite Agenției să devină o instituție operațională, stabilă și profesionistă, capabilă să răspundă prompt provocărilor legate de conservarea patrimoniului cultural imobil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul urmărește consolidarea capacității operaționale a Agenției de Inspectare a Monumentelor, în vederea exercitării atribuțiilor de inspectare, supraveghere și control prevăzute de Legea nr. 1530/1993. Consolidarea presupune ajustarea structurii și a resurselor, inclusiv majorarea numărului de posturi de la 7 la 17, cu impact aferent asupra cheltuielilor de personal.

Estimările pentru costurile salariale sunt următoarele:

- costurile salariale pentru 7 angajați – **1378,1 mii MDL**
- costurile salariale pentru 17 angajați – **3928, 4 mii MDL**

Deficitul estimat în cheltuieli salariale este de **2550,4 mii MDL**.

În contextul solicitării entității ierarhic superioare de a identifica unități de personal disponibile în instituțiile din subordinea Ministerului Culturii, și având în vedere existența unui număr de funcții vacante, a fost analizată structura posturilor în vederea posibilității redistribuirii acestora pentru completarea celor 10 unități de personal necesare AIM. În acest sens au fost identificate următoarele unități:

- 2 unități - bibliotecar (Biblioteca Națională a Republicii Moldova) - moratoriu;

Total cheltuieli salariale – **241,5 mii MDL**

- 2 unități - bibliotecar (Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”) - moratoriu;

Total cheltuieli salariale – **194,7 mii MDL**

- 1 unitate - custode șef fonduri (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei) - moratoriu;
- 0,5 unități - custode fonduri (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei) - moratoriu;
- 1,5 unități - muzeograf (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei) - moratoriu;

Total cheltuieli salariale – **463, 5 mii MDL**

- 1 unitate de șef audit intern (Oficiul Național de Dezvoltare a Culturii);

Total cheltuieli salariale – **146,5 mii MDL**

- 1 unitate specialist principal (Muzeul Național de Istorie a Moldovei);
- 1 unitate specialist principal (Muzeul Național de Istorie a Moldovei);

Total cheltuieli salariale – **275,7 mii MDL**

Astfel cheltuielile salariale a unităților menționate supra sunt de **1321,9 mii MDL**, dintre care sub moratoriu – **899,7 mii MDL**.

Din deficitul estimat în cheltuieli salariale de **2550,4 mii MDL**, nu au fost identificate surse financiare pentru a acoperi cheltuielile salariale în sumă de **1228,4 mii MDL**.

Majorarea efectivului se va realiza etapizat, în limita alocațiilor aprobate pentru anul 2026. În anul 2026 se va asigura încadrarea prioritară a unităților pentru care există acoperire financiară identificată prin redistribuirea alocațiilor, inclusiv prin redistribuirea unităților de personal identificate în instituțiile din subordinea Ministerului Culturii împreună cu mijloacele financiare aferente componentei cheltuieli de personal. Totodată, pentru unitățile identificate sub incidența moratoriului, încadrarea va fi posibilă doar după scoaterea acestora de sub incidența moratoriului, în condițiile cadrului normativ aplicabil. Pentru diferența de unități, corespunzătoare sumei neacoperite de 1228,4 mii MDL, Ministerul Culturii va înainta o solicitare de rectificare bugetară. În cazul în care aceasta nu va fi posibilă, cheltuielile aferente vor fi planificate pentru anul bugetar 2027. Încadrarea pe unitățile respective va fi realizată doar după asigurarea acoperirii financiare.

Costurile utilajelor și echipamentelor tehnice: Pentru asigurarea funcționării optime a Agenției, prin extinderea cu 10 unități, este necesară completarea cu dotări administrative, destinate creării condițiilor de muncă și facilitarea activității de inspectare (mese de birou,

scaune, calculatoare, imprimante, automobile, telefoane mobile și/sau fixe, aparate foto, drone și alte echipamente necesare activității de control și inspecție).

Pentru efectuarea cheltuielilor de activitate și de întreținere a AIM pentru anul 2026 sunt necesare mijloace în sumă de **685,4 mii lei**, unde în anul curent AIM i s-a aprobat suma de **406,4 mii lei**, deficitul fiind de **279,0 mii lei**. Suma de **279,0 mii lei** se descifrează precum urmează:

1. Rechizite de birou – 20,0 mii lei;
2. Alte materiale – 5,0 mii lei;
3. Achiziționarea mobilierului – 40,0 mii lei (mese de lucru, scaune)
4. Achiziționarea utilajelor – 195,0mii lei;
5. Plata serviciilor de telefonie – 15,0 mii lei;
6. Alte servicii (apa) – 4,0 mii lei.

Pentru asigurarea cheltuielilor la *Bunuri și Servicii* în sumă de **279,0 mii lei**, Ministerul Culturii după aprobarea proiectului de hotărâre în cauză, va efectua următoarea modificare:

De la Org-16290 Ministerul Culturii, subprogramul P1P2-8503 *Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național*, activitatea P3-00243 *Servicii afiliate domeniului culturii*, **minus suma de 279 mii lei**;

La Org-16420 Agenția de Inspectare a Monumentelor, subprogramul P1P2-8503 *Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național*, activitatea P3-00243 *Servicii afiliate domeniului culturii*, **plus suma de 279 mii lei**;

Astfel, limita de cheltuieli la *Bunuri și Servicii* stabilită Ministerului Culturii pentru anul 2026 nu va fi majorată.

Ce ține de suma **406,4 mii lei** la *Bunuri și Servicii*, aprobată Agenției de Inspectare a Monumentelor pentru anul 2026 se descifrează:

1. Întreținerea prăjinii oficiale a instituției și deservirea programului 1C – 15,6 mii lei;
2. Plata serviciilor telefonice (7 mobile) – 13,0 mii lei;
3. Servicii de transport (taxa drumurilor, asigurarea testarea transportului) – 10,8 mii lei;
4. Reparația curentă a autoturismului și tehnicii de birou – 40,0 mii lei;
5. Formare profesională – 10,0 mii lei,
6. Deplasări de serviciu – 50,0 mii lei;
7. Servicii editoriale – 6,0 mii lei;
8. Servicii poștale – 10,0 mii lei;
9. Alte servicii (contracte cu persoane fizice, încărcarea cartușelor pentru imprimante) – 84,0 mii lei;
10. Plata certificatelor medicale – 10,0 mii lei;
11. Procurarea utilajelor – 20,0 mii lei;
12. Procurarea mobilierului – 10,0 mii lei;
13. Procurarea combustibilului – 80,0 mii lei;
14. Procurarea pieselor de schimb (carduri de memorie, căști) – 15,0 mii lei;
15. Procurarea materialelor de uz gospodăresc (săpun, detergent, hârtie igienică și de imprimat) – 25,0 mii lei;
16. Alte materiale (apă potabilă) – 7,0 mii lei.

Ce ține de cheltuieli pentru remunerarea muncii AIM, Ministerul Culturii la etapa modificării Legii bugetului de stat pentru anul 2026, nr.322/2025 va înainta solicitări suplimentare în sumă de **1228,4 mii lei**.

Prin urmare impactul financiar la proiectul respectiv va constitui suma de **1228,4 mii lei**.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Agenția va contribui la protejarea și conservarea monumentelor, ceea ce va duce la o creștere a turismului cultural, cu beneficii economice pentru sectorul privat, inclusiv în domeniul ospitalității, turismului și al comerțului local.

4.4. Impactul social

Creșterea conștientizării publice: clarificarea și extinderea atribuțiilor Agenției va contribui la sensibilizarea comunității cu privire la importanța protejării monumentelor. Astfel, cetățenii vor deveni mai conștienți de valoarea acestora și vor participa activ la conservarea lor.

Implicarea comunităților locale: actul normativ prevede o colaborare strânsă cu autoritățile locale și comunitățile, asigurând astfel implicarea activă a populației în deciziile privind gestionarea monumentelor istorice și monumentelor de for public, contribuind la o mai bună conservare și valorificare locală a patrimoniului cultural.

Dezvoltarea turismului cultural: o protecție mai bună și o monitorizare eficientă a monumentelor va duce la conservarea autentică și sustenabilă a patrimoniului cultural, stimulând dezvoltarea turismului cultural. Acest lucru poate avea efecte benefice economice și sociale, prin generarea de noi oportunități de angajare și dezvoltare locală.

Posibile conflicte de interese: în procesul de aplicare a actului normativ, pot apărea conflicte între interesele de protejare a monumentelor și interesele economice ale unor grupuri private, mai ales în cazul proiectelor de dezvoltare imobiliară sau de infrastructură.

Necesitatea instruirii continue: pentru a asigura aplicarea eficientă a noului regulament, va fi necesară instruirea personalului Agenției, dar și a autorităților locale și a altor părți interesate în domeniul ocrotirii monumentelor.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Prin reglementarea atribuțiilor de monitorizare și inspectare a stării monumentelor și a zonelor lor de protecție, se contribuie la prevenirea intervențiilor neautorizate și a degradării mediului construit și peisajer. Consolidarea funcției de control favorizează aplicarea principiilor dezvoltării durabile, prin menținerea echilibrului între conservarea patrimoniului cultural și utilizarea responsabilă a resurselor. Actul normativ va sprijini indirect reducerea vulnerabilității monumentelor la riscuri naturale și antropice și va aduce beneficii asupra calității mediului urban și rural, în conformitate cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, însă implementarea prevederilor sale va contribui la alinierea cadrului instituțional și funcțional național la [Concluziile Consiliului privind Cultura, arhitectura de înaltă calitate și mediul construit ca elemente-cheie ale inițiativei Noul Bauhaus European \(2021/C 501 I/03\)](#), care prevăd în mod expres:

- „responsabilitatea pentru calitatea sa globală [a mediului construit] le revine organismelor relevante din sectorul public și altor părți interesate, în cadrul unei cooperări strânse cu toți cetățenii” (pct. 2);
- „asigurarea faptului că dezvoltarea fondului construit existent – prin restaurare, renovare, reutilizare adaptativă și conservare – se realizează la un nivel de înaltă calitate” (pct. 3);
- „patrimoniul cultural și arhitectural [...] constituie un criteriu de referință important pentru calitatea mediului construit” (pct. 9);
- „o abordare întemeiată pe calitate, care să includă principiile de calitate stabilite în Instrumentul de la Davos privind calitatea culturii construite (Baukultur), ca bază pentru alegeri și decizii în cunoștință de cauză pe parcursul întregului ciclu de viață al structurilor construite” (pct. 16);

- „promovarea și consolidarea gradului de sensibilizare, a cunoștințelor și competențelor factorilor de decizie și ale experților tehnici, pentru a le permite acestora să utilizeze criterii și standarde de înaltă calitate” (pct. 23);
- „consolidarea coerenței politicilor printr-o coordonare adecvată între toate ministerele, nivelurile administrative, agențiile și serviciile relevante” (pct. 26).

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul a fost avizat de către Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerul Apărării.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii (www.mc.gov.md) directoriul *transparența* secțiunea *inițierea elaborării deciziilor* și pe portalul guvernamental particip.gov.md - <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-de-organizare-si-functionare-a-agentiei-de-inspectare-a-monumentelor/13975> și supus consultării publice conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative <https://mc.gov.md/ro/content/initierea-elaborarii-proiectelor-de-acte-normative>. Urmare a expertizării, proiectul definitivat a fost publicat - <https://mc.gov.md/ro/content/initierea-elaborarii-proiectelor-de-acte-normative>

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție și juridice conform art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele examinării acestora vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul nu contravine legislației naționale, se încadrează în cadrul normativ

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor hotărârii necesită următoarele măsuri:

Elaborarea și aprobarea regulamentului intern, care să detalieze structura organizatorică, atribuțiile și procedurile interne, în conformitate cu reglementările naționale și internaționale aplicabile.

Recrutarea și formarea personalului calificat și specializat în domeniul protejării monumentelor. Procesul include recrutarea, instruirea și dezvoltarea continuă a angajaților pentru a asigura competența și eficiența Agenției.

Stabilirea procedurilor de inspecție și monitorizare pentru inspecția și monitorizarea monumentelor, inclusiv frecvența inspecțiilor, criteriile de evaluare și raportarea rezultatelor.

Implementarea unui sistem de gestionare a datelor pentru gestionarea informațiilor despre monumente, inclusiv starea acestora, istoricul intervențiilor și planurile de conservare.

Stabilirea de parteneriate și colaborări cu alte instituții guvernamentale, organizații non-guvernamentale și entități internaționale pentru a asigura o abordare integrată în protecția patrimoniului cultural imobil.

Alocarea de fonduri adecvate și resurse materiale necesare pentru desfășurarea activităților Agenției, inclusiv pentru echipamente, tehnologii și infrastructură.

Organizarea de campanii de informare și educație pentru publicul larg privind importanța protecției monumentelor și implicarea comunității în conservarea acestora.

Ministrul Culturii

Cristian JARDAN

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul
de hotărâre a Guvernului *cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor*
(număr unic 33/MC/2026)

Nr. d/o	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. pct.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ 19.01.2026 - 02.02.2026				
1.	Ministerul Apărării Republicii Moldova Aviz nr. 11/105 din 23.01.2026	Proiectul de hotărâre de Guvern Pct. 7.	Se propune a exclude sintagma „, , cu modificările ulterioare,” deoarece la Hotărârea Guvernului nr. 1114/2006 a rămas neschimbată de la adoptarea sa, nefiind supusă unor modificări	Se acceptă Sintagma a fost exclusă. Urmare a modificărilor operate, pct. 7. din versiunea inițială a devenit pct. 8. și este redat după cum urmează: „ Hotărârea Guvernului nr. 1114/2006 cu privire la crearea Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 153-156, art. 1191) se abrogă. ”
		Proiectul Regulamentului Pct. 10. și Pct. 11.9.	Urmează a fi exclus textul „, , dacă altfel nu este stabilit prin actele normative speciale”, și corespunzător, textul „și ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul Agenției,”, precum și textul „, , și, respectiv, în condițiile legilor speciale”, dat fiind faptul că conform prevederilor art. 4 alin. (2) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, „ <i>funcționari publici cu statut special</i> ” sunt considerați colaboratorii serviciului diplomatic, ai serviciului vamal, ai serviciului fiscal de stat, ai Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, ai Autorității Naționale de Integritate, ai organelor apărării, de prevenire și combatere a corupției, securității naționale și ordinii publice,	Se acceptă Textele au fost excluse. Urmare a modificărilor operate, pct. 10. este redat după cum urmează: „ Directorul general al Agenției este numit în funcție și este eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului Culturii. În activitatea sa, directorul general este asistat de către un director adjunct, care este funcționar public de conducere de nivel superior, numit în funcție și eliberat din funcție, în condițiile legii, de către Guvern. ”, iar pct. 11.9. „ numește în funcție, modifică, suspendă și încetează raporturile

	altor categorii stabilite prin lege. În acest sens, personalul Agenției nu se consideră funcționari publici cu statut special, respectiv se impune necesitatea excluderii prevederile sus-enunțate	de serviciu ale funcționarilor publici din cadrul Agenției, în condițiile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;”
Proiectul Regulamentului Pct. 11.8.	Reieșind din prevederile pct. 10 și pct. 13 din proiect, la pct. 11.8 sintagma „conducătorilor adjuncți” urmează a fi substituită cu sintagma „conducătorului adjunct”	Se acceptă Sintagma a fost modificată la singular și substituită cu sintagma „directorului adjunct”, în conformitate cu pct. 10. și pct. 13.
Proiectul Regulamentului Anexa nr. 3 Nota de fundamentare la proiect Compartimentul 4.1.	Derivând din prevederile Structurii-tip a Regulamentului privind organizarea și funcționarea autorității administrative din subordinea ministerului, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate, precum și din prevederile pct. 11.5 din proiectul de Regulament, se impune necesitatea excluderii Anexei nr. 3 la Regulament, precum și de revizuit compartimentul 4.1. din Nota de fundamentare la proiect. Or, competența de aprobare a organigramei autorității administrative este delegată directorului Agenției	Se ia act Anexa nr. 3 (Organigrama) nu a fost anexată pe platforma e-Legiferare la momentul transmiterii dosarului ajustat
Prevederile proiectului Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor	Conform Notei de fundamentare, proiectul propus spre examinare, urmărește reorganizarea Instituției Publice Agenția de Inspectare a Monumentelor în Agenția de Inspectare a Monumentelor, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Culturii, care va funcționa în baza Regulamentului alineat la Hotărârea Guvernului nr.284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate. În acest sens, se impune necesitatea revizuirii și ajustării prevederilor proiectului de Regulament	Se acceptă Proiectul a fost revizuit conform Regulamentului alineat la Hotărârea Guvernului nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate

			privind organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor la cerințele Structurii-tip a Regulamentului privind organizarea și funcționarea autorității administrative din subordinea ministerului, aprobat prin Hotărârea Guvernului sus-enunțată	
2.	Cancelaria de Stat a Republicii Moldova Aviz nr. 30-69-1001 din 30.01.2026	Proiectului de hotărâre de Guvern Temeiul	În temeiul juridic invocat, urmează a fi revizuită trimiterea la republicarea în Monitorul Oficial a Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor	Se acceptă <i>Cuvântul „republicată” a fost substituit cu cuvântul „publicată”</i>
Proiectul Regulamentului Pct. 3.		Prevederile pct. 3 din proiect, care stabilesc că, finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității Agenției, se efectuează din contul alocațiilor prevăzute în bugetul de stat și <i>al mijloacelor provenite din alte surse, conform legislației</i> , se vor reexamina prin prisma art.161 din Legea nr.1530/1993, potrivit căruia, Agenția de Inspectare a Monumentelor este finanțată din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare stabilite	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 3. este redat după cum urmează: „ Finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității Agenției se efectuează din contul alocațiilor prevăzute în bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare stabilite. ” Se menționează că în urma expertizării și informării instituțiilor avizatoare, pct. 3. a fost revizuit la propunerea MF	
Proiectul Regulamentului Pct. 7. Pct. 8.		În scopul uniformizării structurii regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor cu anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 284/2025 privind reglementarea modului de organizare și funcționare a autorităților administrației publice centrale de specialitate, la pct. 7 urmează a fi indicate domeniile de activitate ale autorității administrative, iar aspectul ce vizează funcțiile acestora, se va specifica la pct. 8	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 7. este redat după cum urmează: „ Agencia exercită funcțiile stabilite în Regulament în domeniile protejării monumentelor istorice și a monumentelor de for public (în continuare – monumente), precum și a zonelor lor de protecție. ”, iar pct. 8. „ În conformitate cu domeniile de activitate stabilite la pct. 7., Agenția exercită următoarele funcții în raport cu monumentele, precum și cu bunurile imobile fără statut de monument singular, amplasate în cadrul ansamblurilor și siturilor istorice, inclusiv în Nucleul istoric	

		al Chișinăului, și în zonele de protecție ale acestora:...”
Proiectul Regulamentului Pct. 8. subpct. 8.25.	La pct. 8 subpct. 8.25) care prevede funcția de întreținere, dezvoltare, și după caz creare a site-ului web oficial al Agenției de Inspectare a Monumentelor, se va ține cont că, Agenția dispune de site web	Se ia act Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării de către Ministerul Justiției, precum și a renumerotării corespunzătoare a subpunctelor, subpct. 8.25. din versiunea inițială corespunde subpct. 8.22. din redacția revizuită.
Proiectul Regulamentului Pct. 9. subpct. 9.9.	Pct. 9 subpct. 9.9) care stipulează dreptul Agenției de a efectua supravegherea respectării legislației în domeniul protejării monumentelor, se va revizui, or această prevedere este indicată drept funcție la pct. 8 subpct. 8.2)	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 9. subpct. 9.9. este redat după cum urmează: „să inițieze și să efectueze controale/inspecții (planificate și inopinate), inclusiv prin verificări la fața locului, pentru constatarea respectării legislației în domeniile de activitate, cu documentarea rezultatelor, în condițiile legii;”
Proiectul Regulamentului Pct. 9. subpct. 9.11.	Dreptul de supraveghere și respectare a condițiilor de exploatare și a obligațiilor de folosință a monumentelor de către Agenție, reglementat la pct. 9 subpct. 9.11) , urmează a fi corelat cu funcția similară prevăzută la pct. 8 subpct. 8.7)	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 9. subpct. 9.11. este redat după cum urmează: „să verifice, inclusiv prin controale la fața locului și examinarea actelor relevante, respectarea condițiilor de exploatare (folosință) și a obligațiilor de protejare a monumentelor de către proprietarii, administratorii sau gestionarii monumentelor, în condițiile legii;” Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării de către Ministerul Justiției, subpct. 8.7. din versiunea inițială a fost exclus din redacția revizuită, conținutul acestuia fiind comasat cu subpct. 8.2.

<p>Proiectul Regulamentului Pct. 9. subpct. 9.12.</p>	<p>Prevederile pct. 9 subpct. 9.12) cu referire la întocmirea actelor de constatare, în cazul identificării încălcărilor, se vor revizui prin prisma funcțiilor similare prevăzute la pct. 8 subpct. 8.8) și 8.9)</p>	<p>Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 9. subpct. 9.12. este redat după cum urmează: „să documenteze rezultatele controalelor/inspecțiilor și să întocmească actele procedurale aferente, inclusiv cu utilizarea mijloacelor de fixare foto/video, în condițiile legii;” Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării de către Ministerul Justiției, precum și a renumerotării corespunzătoare a subpunctelor, subpct. 8.8. și subpct. 8.9. din versiunea inițială corespund cu subpct. 8.5. și subpct. 8.6. din redacția revizuită</p>
<p>Proiectul Regulamentului Pct. 9. subpct. 9.13.</p>	<p>Dreptul Agenției de a emite prescripții de sistare a lucrărilor ilegale la monumente și în zonele lor de protecție, prevăzut la pct. 9 subpct. 9.13) urmează a fi revăzut prin prisma funcției prevăzute la pct. 8 subpct. 8.13) din regulament</p>	<p>Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 9. subpct. 9.13. este redat după cum urmează: „să dispună măsuri obligatorii de remediere și prevenire a prejudicierii monumentelor, inclusiv emiterea prescripțiilor de sistare a lucrărilor neconforme/ilegale, în condițiile legii;” Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării de către Ministerul Justiției, subpct. 8.13. din versiunea inițială corespunde cu subpct. 8.10. din redacția revizuită</p>
<p>Proiectul Regulamentului Pct. 9. subpct. 9.14.</p>	<p>Totodată, pct. 9 subpct. 9.14) privind dreptul Agenției de a constata contravenții în domeniul de activitate și a înainta în instanța de judecată pentru examinare cauzele contravenționale, în conformitate cu prevederile Codului Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, urmează a fi reexaminat prin prisma funcției stabilite la pct. 8 subpct. 8.14)</p>	<p>Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 9. subpct. 9.14. este redat după cum urmează: „să întocmească procese-verbale de constatare a contravențiilor și să întreprindă acțiunile procedurale prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, inclusiv înaintarea cauzelor în instanța de</p>

		<p>judecată, în limitele competenței stabilite de lege;”</p> <p>Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării de către Ministerul Justiției, subpct. 8.14. din versiunea inițială corespunde cu subpct. 8.11. din redacția revizuită</p>
<p>Proiectul Regulamentului Pct. 9. subpct. 9.16.</p>	<p>Pct. 9 subpct. 9.16) privind dreptul Agenției de a solicita și primi documente și informații, inclusiv de la persoane fizice și juridice indiferent de forma de organizare juridică, se va revizui prin prisma pct. 9 subpct. 9.1) din Hotărârea Guvernului nr.284/2025, după caz, se va face trimitere la norma legală a dreptului respectiv.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Urmare a modificărilor operate, pct. 9. subpct. 9.1. este redat după cum urmează: „să solicite și să primească, în condițiile cadrului normativ, de la autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și, în condițiile legii, de la persoanele fizice și juridice, informațiile și documentele necesare pentru îndeplinirea funcțiilor și exercitarea atribuțiilor;”.</p> <p>Pct. 9. subpct. 9.16. a fost exclus (versiunea inițială).</p>
<p>Proiectul Regulamentului Pct. 10.</p>	<p>La pct. 10 din regulament, se va exclude textul „dacă altfel nu este stabilit prin actele normative speciale”, or astfel de reglementări nu au fost specificate</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Urmare a modificărilor operate, pct. 10. este redat după cum urmează: „Directorul general al Agenției este numit în funcție și este eliberat sau destituit din funcție, în condițiile legii, de către Guvern, la propunerea ministrului Culturii. În activitatea sa, directorul general este asistat de către un director adjunct, care este funcționar public de conducere de nivel superior, numit în funcție și eliberat din funcție, în condițiile legii, de către Guvern.”</p>

		Proiectul Regulamentului Pct. 11. subpct. 11.8.	La pct. 11 subpct. 11.8) se va ține cont că în cadrul Agenției, se instituie o singură funcție de director adjunct	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 11. subpct. 11.8. este redat după cum urmează: „stabilește competențele directorului adjunct, atribuțiile și sarcinile personalului Agenției;”
		Proiectul Regulamentului Pct. 11. subpct. 11.9.	La pct. 11 subpct. 11.9) se va reține că, în cadrul Agenției, nu sunt funcționari publici cu statut special	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 11. subpct. 11.9. este redat după cum urmează: „numește în funcție, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu ale funcționarilor publici din cadrul Agenției, în condițiile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;”
		Proiectul Regulamentului Pct. 16.	Pct. 16 din proiect se va exclude, or acesta este complementar prevederilor pct. 11 subpct. 11.6) din regulament	Se acceptă Pct. 16. a fost exclus
		Proiectul Regulamentului Pct. 18.	Pct. 18 urmează a fi exclus, or condițiile pentru a candida la o funcție publică sunt stabilite în art.27 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public	Se acceptă Pct. 18. a fost exclus
		Impactul financiar	Subsidiar, având în vedere impactul financiar al modificărilor propuse, se vor considera prevederile art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, potrivit cărora, se interzice punerea în aplicare a deciziilor care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget	Se ia act
3.	Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova	Proiectul de hotărâre de Guvern	Ținând cont de denumirea actuală a instituției publice, prevăzută în Hotărârea Guvernului nr.1114/2006 cu privire la crearea Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, pe tot cuprinsul proiectului cuvintele „Instituția Publică Agenția de Inspectare Monumentelor” se propune	Se acceptă Cuvintele „ Instituția Publică Agenția de Inspectare Monumentelor ” au fost substituite cu cuvintele „ Instituția Publică „Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor ” pe tot cuprinsul proiectului.

Aviz nr. 7/1-03/9/106 din 03.02.2026

	de substituit cu cuvintele „Instituția Publică „Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor”.	
	Totodată, atragem atenția la numerotarea eronată a punctelor în proiect (numerotarea repetată a pct. 5)	Se acceptă Numerotarea a fost corectată
Proiectul de hotărâre de Guvern Pct. 1.	Pct. 1. va avea următorul cuprins: „1. Instituția Publică „Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor” se reorganizează în Agenția de Inspectare a Monumentelor, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Culturii, cu statut de persoană juridică – agenție.”	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 1. este redat după cum urmează: „ Instituția Publică Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor se reorganizează în Agenția de Inspectare a Monumentelor, autoritate administrativă, din subordinea Ministerului Culturii, cu statut de persoană juridică – agenție. ” Se menționează că în urma expertizării de către CNA pct. 1. a fost revizuit.
Proiectul de hotărâre de Guvern	Ținând cont de proiectul Organigramei prezentat în Anexa nr. 3, pct. 4 se propune de completat cu un subpunct nou cu următorul cuprins: „4.3. Organigrama Agenției de Inspectare a Monumentelor, conform anexei nr.3.”.	Se acceptă parțial Anexa nr. 3 (Organigrama) nu a fost anexată pe platforma e-Legiferare la momentul transmiterii dosarului ajustat
Proiectul de hotărâre de Guvern Pct. 5.	La pct. 5 cuvintele „inclusiv personal auxiliar și de deservire tehnică” de exclus ca fiind inutile.	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 5. este redat după cum urmează: „ Se stabilește efectivul-limită al Agenției de Inspectare a Monumentelor în număr de 17 de unități cu un fond anual de retribuire a muncii conform legislației privind retribuirea muncii. ”
Proiectul de hotărâre de Guvern	Adițional, proiectul se va completa cu un punct nou cu următorul cuprins: „ __. Hotărârea Guvernului nr.147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr.206-208, art.345), cu modificările ulterioare, se modifică și	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, proiectul a fost completat cu pct. 9. subpct. 9.1 și subpct. 9.2. Se menționează că în urma expertizării de către MJ pct. 9., subpct. 9.2. a fost revizuit.

	se completează, după cum urmează: __.1. În compartimentul „Alte instituții” din anexa nr.5, poziția 4 se exclude. __.2. Compartimentul „Lista autorităților administrative din subordinea Ministerului Culturii” din Anexa 51 se completează cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Agenția de Inspectare a Monumentelor”.”	
Proiectul Regulamentului Pct. 8 subpct. 8.25.	La pct. 8 subpct. 8.25. cuvintele „site-ul web oficial” de substituit cu cuvintele „pagina web oficială”, iar cuvintele „Agenției de Inspectare a Monumentelor” de substituit cu cuvintele „Agenției”, în conformitate cu prevederile pct. 2 din proiect.	Se acceptă parțial Cuvintele „site-ul web oficial” sunt utilizate în conformitate cu HG nr. 728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora. Urmare a modificărilor operate, pct. 8. subpct. 8.25. este redat după cum urmează: „ întreține și dezvoltă, iar în lipsa acestuia, creează site-ul web oficial al Agenției; ” Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării de către Ministerul Justiției, subpct. 8.25. din versiunea inițială corespunde cu subpct. 8.22. din redacția revizuită
Proiectul Regulamentului Pct. 11	După subpct. 11.11 de completat cu două subpuncte noi cu următorul cuprins: „__. asigură elaborarea și prezentarea Ministerului Culturii a propunerilor pentru elaborarea bugetului; __. asigură gestionarea finanțelor publice și administrarea patrimoniului public în conformitate cu principiile bunei guvernări;”.	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, proiectul a fost completat cu subpct. 11.12. și subpct. 11.13. Subpct. 11.12. din versiunea inițială a fost numerotat în subpct. 11.14. , respectiv subpct. 11.13. în subpct. 11.15.

<p>Proiectul Regulamentului Pct. 11 subpct. 11.12.</p>	<p>Pct. 11 subpct. 11.12. de substituit cuvintele „acordă stimulări” cu cuvântul „stimulează”, întrucât Legea nr. 270/2018 nu prevede acordarea de stimulente, dar unele măsuri de stimulare prin diferite mecanisme.</p>	<p>Se acceptă Urmare a modificărilor operate, subpct. 11.12. a devenit subpct. 11.14. și este redat după cum urmează: „conferă grade de calificare funcționarilor publici, stimulează și aplică sancțiuni disciplinare personalului Agenției, în condițiile legii;”</p>
<p>Proiectul de hotărâre de Guvern Proiectul Regulamentului</p>	<p>Proiectul de hotărâre prevede stabilirea efectivului-limită al Agenției în număr de 17 de unități (pct.5 din proiectul de hotărâre). Totodată, potrivit prevederilor pct. 17 din proiectul Regulamentului, personalul Agenției este constituit din funcționari publici și personal contractual. În acest sens, subliniem că personalul contractual nu face parte din statele de personal. Prin urmare, la pct. 5 din proiectul de hotărâre se propune revizuirea efectivului-limită al Agenției, cu excluderea personalului contractual din cadrul acestuia. Necesitatea revizuirii reiese din faptul că, funcționarii publici ai Agenției sunt salariați conform Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018 și conform articolului de cheltuieli 210000 „Cheltuieli de personal”, în timp ce personalul contractual se reflectă la articolele relevante ale capitolului 222000 „Servicii”, în conformitate cu Clasificația bugetară, aprobată prin Ordinului ministrului finanțelor nr.208/2015. Modificările corespunzătoare se vor efectua și la pct.17 din proiectul Regulamentului.</p>	<p>Se acceptă parțial Cele 17 unități nu includ personal contractual Pct. 17 a fost exclus</p>
<p>Proiectul Structurii Agenției Anexa nr. 2</p>	<p>Numărul unităților urmează a fi revizuit, ținând cont de obiecțiile expuse mai sus. Totodată, abrevierea „CNMI” urmează a fi substituită prin utilizarea denumirii complete, întrucât proiectul Regulamentului nu prevede astfel de abrevieri.</p>	<p>Se acceptă parțial Cele 17 unități nu includ personal contractual. Abrevierea din Anexa nr. 2 „CNMI” a fost substituită cu sintagma „Consiliul Național al Monumentelor Istorice”</p>

			Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării de către Ministerul Justiției, Secția managementul documentelor și secretariat CNMI a fost redenumită în Secția managementul documentelor în redacția revizuită
	Nota de fundamentare	<p>Nota de fundamentare se va ajusta, ținând cont de obiecțiile expuse mai sus. Totodată, proiectul nu este însoțit de fișa financiară, ceea ce contravine art.17 alin. (11) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, conform căruia în lipsa acesteia, proiectul se restituie fără avizare.</p> <p>Potrivit autorului, costurile totale necesare pentru reorganizarea Agenției se estimează în volum de circa 5.545,3 mii lei, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.500,0 mii lei, pentru asigurarea condițiilor de muncă și dotarea Agenției cu echipamente necesare activității de bază. În acest sens, constatăm că nu sunt aduse argumente plauzibile privind necesitatea acestor procurări, precum și nu este indicată sursa de acoperire a cheltuielilor respective. - 2.750.8 mii lei, în contextul în care se propune inclusiv majorarea efectivul-limită al Agenției cu 10 unități de personal de la 7 unități actuale la 17 unități după reorganizare. Menționăm că, orice majorare a numărului de unități urmează să conțină o analiză funcțională, în baza căreia pot fi operate modificările respective inclusiv prin identificarea funcțiilor cu atribuții similare în acest sens, care ar putea fi racordate la necesitățile stringente întru asigurarea realizării sarcinilor expuse și în limita alocațiilor aprobate în bugetele autorităților. <p>Potrivit raportului operativ lunar privind statele și efectivul de personal din autoritățile/instituțiile</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Nota de fundamentare a fost ajustată în conformitate cu obiecțiile înaintate, prin includerea costurilor detaliate aferente reorganizării, precum și prin anexarea fișei financiare. Totodată, au fost revizuite costurile salariale pentru anul 2026, în raport cu anul 2025 (anul în care a fost elaborată versiunea inițială a Notei de fundamentare), astfel încât estimările să reflecte în mod actualizat necesarul de cheltuieli pentru implementarea măsurilor propuse.</p>

bugetare, la situația din 31.12.2025 numărul unităților vacante pe întreg domeniu de responsabilitate a Ministerului Culturii, constituie 75,3 unități de personal din 1 066,5 precizate, respectiv real încadrate fiind 991,3 unități vacante, iar rata de încadrare fiind de 92,9 la sută din efectivul prevăzut.

De menționat că, în Nota de fundamentare la prezentul proiect se atestă că, în contextul solicitării entității ierarhic superioare de a identifica unități de personal disponibile în instituțiile din subordinea Ministerului Culturii, în urma unei evaluări, au fost identificate funcții care pot fi redistribuite. Însă, la compartimentul 4 „Analiza impactului de reglementare” nu sunt detaliate costurile în contextul redistribuirii acestor unități suplimentare, precum și nu este indicată sursa de acoperire. Prin urmare, Nota de fundamentare urmează a fi însoțită de informații detaliate privind sursa de alocații identificată la componenta cheltuieli de personal, ce urmează a fi redistribuită odată cu redistribuirea concomitentă a funcțiilor identificate. Luând în calcul că, parțial majorarea efectivului limită a Agenției se va efectua din contul reducerii efectivului-limită al unor instituții din subordinea Ministerului Culturii, din totalul funcțiilor vacante cu redistribuirea alocațiilor ca urmare a diminuării efectivului-limită, se menționează că, mijloacele financiare necesare remunerării muncii angajaților din cadrul autorităților au fost planificate și alocate în limita și pentru unitățile de personal real - încadrate la etapa planificării bugetului pentru anul 2026. Prin urmare, pentru funcțiile vacante care urmează a fi transferate, există riscul că transferul unităților de personal cu concomitentă redistribuire a alocațiilor necesare

desfășurării activității acestora poate crea insuficiențe la capitolul cheltuieli de personal, iar autoritățile vor fi în imposibilitatea de a-și onora obligațiunile salariale față de angajații deja încadrați. Astfel, încadrarea personalului pe funcțiile vacante (redistribuite) pentru care nu au fost aprobate mijloace financiare în Legea bugetului de stat pentru 2026 va necesita alocări suplimentare ce nu au acoperire financiară în bugetul pentru anul 2026. În acest sens, se recomandă revizuirea efectivului limită în complex pe Ministerul Culturii, luând în considerare numărul funcțiilor vacante, în limita alocațiilor aprobate în bugetele autorităților vizate. Necesitatea optimizării efectivului-limită, prin prisma funcțiilor exercitate, este o condiție prioritară în contextul neadmiterii majorării ponderii cheltuielilor de personal în PIB, indicator țintă prestabilit. Prin urmare, ținând cont că proiectul va necesita alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat, la componenta cheltuieli salariale, în sumă de 2 750,8 mii lei dintre care 915,2 mii lei nu au sursă de acoperire, Ministerul Finanțelor menționează că, în acest sens, este necesar de a se lua în vedere dispozițiile art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, potrivit căruia pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget și ale art.131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova care stipulează că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Atenționăm că în condițiile de finanțare prudentă a cheltuielilor, identificarea

			<p>mijloacelor financiare adiționale din bugetul de stat este dificilă, iar acceptarea unor angajamente neacoperite financiar, încalcă principiul sustenabilității bugetare.</p> <p>În concluzie, Ministerul Finanțelor este disponibil de a examina repetat proiectul hotărârii, după revederea obiecțiilor înaintate, pentru a formula opinia finală asupra proiectului.</p>	
4.	<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Aviz nr. 12-496 din 04.02.2026</p>	Opinie conceptuală	<p>Referitor la atribuțiile Agenției de Inspectare a Monumentelor privind inspectarea, supravegherea și constatarea încălcărilor în domeniul protecției monumentelor, menționăm că, deși Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, precum și Legea nr. 192/2011 privind monumentele de for public prevăd expres competența Agenției de a exercita asemenea activități, aceasta nu este inclusă în anexa la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat.</p> <p>Pe de altă parte, în condițiile art. 16¹ alin. (3) din Legea nr. 1530/1993, activitățile care se încadrează în noțiunea de control de stat urmează a fi realizate, potrivit cadrului legal, prin intermediul Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică, inclusiv în comun cu Agenția. Subsecvent, evidențiem că Legea nr. 131/2012 definește controlul comun ca fiind controlul la care participă simultan inspectori din partea a două sau mai multe organe de control.</p> <p>În acest context, în vederea asigurării coerenței cadrului normativ și sporirii eficienței mecanismelor de aplicare a legislației în domeniul protecției monumentelor, considerăm oportună evaluarea conceptuală a statutului Agenției de Inspectare a Monumentelor sub aspectul exercitării atribuțiilor de control de stat.</p>	Se ia act

		Proiectul de hotărâre de Guvern Clauza de adoptare	În clauza de adoptare , cuvântul „ <i>următoare</i> ” urmează a fi substituit cu cuvântul „ <i>ulterioare</i> ”.	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, în clauza de adoptare cuvântul „ <i>următoare</i> ” a fost substituit cu cuvântul „ <i>ulterioare</i> ”.
		Proiectul de hotărâre de Guvern	În temeiul prevederilor art. 52 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, urmează a fi asigurată numerotarea corectă a tuturor elementelor structurale ale actului normativ, întrucât pct. 5 din proiectul hotărârii de Guvern se repetă, fapt care conduce la numerotarea eronată a punctelor ulterioare.	Se acceptă Numerotarea a fost ajustată
		Proiectul de hotărâre de Guvern Pct. 7.	La pct. 7 , sintagma „ <i>cu modificările ulterioare</i> ” urmează a fi exclusă, întrucât Hotărârea Guvernului nr. 1114/2006 nu a fost supusă unor modificări.	Se acceptă Sintagma „ <i>cu modificările ulterioare</i> ” a fost exclusă
		Proiectul Regulamentului Pct. 7.	La pct. 7 , analogic regulamentelor de organizare și funcționare al altor autorități administrative din subordinea autorităților administrației publice centrale de specialitate, în vederea evitării eventualelor ambiguități privind sfera de protecție a diferitor categorii de monumente, prin prisma prevederilor Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (<i>Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat fiind aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993</i>) și Legii monumentelor de for public nr. 192/2011, se impune reglementarea clară și exhaustivă a domeniilor de activitate ale Agenției. Astfel, se propune redarea pct. 7 cu următorul cuprins: <i>„Agenția exercită funcțiile stabilite în prezentul Regulament în domeniul protejării monumentelor istorice înregistrate în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993, și al monumentelor de for public, în conformitate cu</i>	Se acceptă parțial MC nu a indicat expres actele normative la pct. 7. , deoarece la pct. 5. acestea sunt deja menționate

			<i>Legea nr. 192/2011 privind monumentele de for public, precum și a zonelor lor de protecție.”.</i>	
		Proiectul Regulamentului subpct. 11.9	La subpct. 11.9 , având în vedere că, potrivit cadrului legal, funcționarii Agenției nu au statut special, se impune revizuirea prevederilor subpunctului respectiv.	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 11. subpct. 11.9. este redat după cum urmează: „ numește în funcție, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu ale funcționarilor publici din cadrul Agenției, în condițiile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; ”
EXPERTIZARE MJ și CNA, INFORMARE instituțiile avizatoare 20.02.2026 – 06.03.2026				
1.	Ministerul Justiției Expertiză nr. 04/1-2478 din 10.03.2026	Proiectul de hotărâre de Guvern Pct. 9	La pct. 9 se vor exclude cuvintele „și se completează”, deoarece modificările includ și completări (art. 62 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative)	Se acceptă Cuvintele „și se completează” au fost excluse
		Proiectul de hotărâre de Guvern Sbp. 9.	La sbp. 9.2 se va indica: „9.2. Anexa nr. 5 ¹ se completează cu un alineat cu următorul cuprins: „Agenția de Inspectare a Monumentelor”;	Se acceptă Subpct. 9.2. a fost reformulat
		Proiectul Regulamentului Sbp. 8.2, 8.6 și 8.7	Sbp. 8.2, 8.6 și 8.7 reglementează în esență aceeași competență: supravegherea respectării legislației. Această multiplicare creează redundanță normativă. Principiile tehnicii legislative impun evitarea repetării inutile a normelor juridice și formularea concisă a atribuțiilor autorităților publice. Prevederile menționate reglementează aceeași competență sub forme diferite, ceea ce poate genera interpretări divergente și reduce claritatea reglementării	Se acceptă În vederea eliminării redundanței normative, atribuțiile prevăzute la subpct. 8.2., 8.5., 8.6. și 8.7. au fost comasate într-o normă reformulată, care reflectă unitar competența AIM de supraveghere a respectării legislației în domeniile de activitate, inclusiv sub aspectul utilizării, exploatării și îndeplinirii obligațiilor de protejare a monumentelor. Urmare a modificărilor operate, subpct. 8.2. este redat după cum urmează: „ supraveghează respectarea legislației Republicii Moldova în domeniile de activitate de către autoritățile administrației publice centrale și locale,

		precum și de către proprietarii, deținătorii, administratorii sau gestionarii monumentelor și ai bunurilor imobile situate în zonele de protecție ale acestora, inclusiv în ceea ce privește utilizarea, exploatarea și îndeplinirea obligațiilor de protejare a acestora;”, iar subpct. 8.5., 8.6. și 8.7. au fost excluse, cu renumerotarea corespunzătoare a subpunctelor următoare.
Proiectul Regulamentului Sbp. 8.5	La sbp. 8.5 se prevede că Agenția „supraveghează realizarea atribuțiilor de către autoritățile administrației publice centrale și locale”. Potrivit art. 109 din Constituția Republicii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiul autonomiei locale. Formularea actuală poate fi interpretată ca instituind un control administrativ extins asupra autorităților administrației publice locale, ceea ce ar putea afecta principiul autonomiei locale	Se acceptă parțial În vederea evitării unei interpretări care ar putea afecta principiul autonomiei locale consacrat la art. 109 din Constituția Republicii Moldova, subpct. 8.5. a fost exclus. Totodată, competența AIM a fost reformulată și integrată în subpct. 8.2. , fiind prevăzută supravegherea respectării legislației în domeniile de activitate, inclusiv de către autoritățile administrației publice centrale și locale. Această formulare reflectă competența stabilită prin art. 16 ¹ alin. (1) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor și vizează exclusiv supravegherea respectării cadrului normativ sectorial în domeniul protejării monumentelor, fără a institui un control administrativ asupra autorităților administrației publice locale.
Proiectul Regulamentului Sbp. 8.23	Referitor la funcția stabilită la sbp. 8.23 de a oferi servicii de consultanță, se va specifica dacă aceste servicii sunt contra plată. În caz contrar, devine incident art. 43 alin. (2) din Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, care statuează că „Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărirea tarifelor la servicii se	Se acceptă În vederea evitării interpretării că activitatea respectivă constituie servicii contra plată, prevederea a fost reformulată, fiind specificat că AIM acordă suport consultativ în limitele competențelor sale. Urmare a modificărilor operate, subpct. 8.23. este redat după cum urmează: „acordă, în exercitarea atribuțiilor sale, suport consultativ în

	<p>stabilesc de către Guvern sau, după caz, de către autoritățile administrației publice locale, în funcție de bugetul de la care se finanțează autoritatea/instituția bugetară.”</p>	<p>probleme legate de monumente persoanelor responsabile din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, precum și persoanelor fizice și juridice;”</p>
<p>Proiectul Regulamentului Sbp. 9.9–9.12</p>	<p>Sbp. 9.9–9.12 prevăd efectuarea controalelor planificate și inopinate. Totuși, textul nu face trimitere la cadrul legal general privind controlul de stat. Activitatea de control asupra agenților economici este reglementată de Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Lipsa unei trimiteri exprese la cadrul legal al controlului de stat poate genera incertitudine juridică privind procedura controalelor.</p>	<p>Se acceptă parțial Competența Agenției de Inspectare a Monumentelor de a efectua inspectări și controale în domeniul protejării monumentelor este stabilită prin art. 16¹ alin. (1) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor. Totodată, potrivit alin. (3) al aceluiași articol, verificările care se încadrează în noțiunea de control de stat asupra activității de întreprinzător se efectuează în comun cu Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, în conformitate cu Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. De asemenea, art. 366 alin. (2) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 prevede că controlul de stat al calității în construcții este exercitat de Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, precum și de alte organe de control cu atribuții specifice stabilite prin lege, inclusiv Agenția de Inspectare a Monumentelor. În aceste condiții, cadrul legal primar stabilește deja temeiul exercitării atribuțiilor de control ale Agenției de Inspectare a Monumentelor. Totodată, se constată necesitatea ajustării Legii nr. 131/2012, în vederea reglementării exprese a particularităților exercitării controlului de stat în domeniul protejării monumentelor și consolidării competențelor Agenției de Inspectare a Monumentelor.</p>

		<p>Proiectul Regulamentului Sbp. 8.14 și 9.14</p>	<p>Competența de constatare a contravențiilor este prevăzută în sbp. 8.14 și 9.14. Aceasta reprezintă aceeași atribuție reglementată în două norme diferite. Principiul clarității normei juridice impune evitarea reglementării duplicative. Menținerea aceleiași competențe în două puncte diferite creează redundanță normativă</p>	<p>Se acceptă parțial Pentru delimitarea clară dintre funcția AIM și dreptul procedural aferent, subpct. 8.14. a fost reformulat după cum urmează: „exercită competența de agent constator în cauze contravenționale în domeniile de activitate, în condițiile legii.” Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării, subpct. 8.14. din versiunea inițială corespunde cu subpct. 8.11. din redacția revizuită. Subpct. 9.14. a fost menținut, acesta reglementând dreptul procedural al AIM de a întocmi procese-verbale de constatare a contravențiilor și de a întreprinde acțiunile procedurale prevăzute de Codul contravențional. Astfel, normele au natură juridică diferită și sunt plasate în capitole distincte - funcții și drepturi</p>
		<p>Proiectul Regulamentului Sbp. 8.15 și 9.15</p>	<p>Dublarea prevederilor se constată și la sbp. 8.15 și 9.15, referitoare la sesizarea organelor de drept</p>	<p>Se acceptă În vederea eliminării redundanței normative, prevederea de la subpct. 9.15. a fost exclusă, atribuția privind sesizarea organelor de drept fiind deja reglementată la subpct. 8.15., cu renumerotarea corespunzătoare a subpunctelor următoare. Se menționează că, urmare a modificărilor operate în urma expertizării, subpct. 8.15. din versiunea inițială corespunde cu subpct. 8.12. din redacția revizuită</p>
2.	<p>Centrul Național Anticorupție Expertiză nr. 06/12/4100 din 09.03.2026</p>	<p>III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului</p> <p>Proiectului hotărârii de Guvern</p>	<p>Pct. 1 potrivit proiectului hotărârii de Guvern Instituția Publică Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor se reorganizează în Agenția de Inspectare a Monumentelor, autoritate administrativă, din subordinea Ministerului Culturii, cu statut de persoană juridică – agenție.</p>	<p>Se acceptă În vederea asigurării clarității reglementării și în conformitate cu art. 204 alin. (1) din Codul civil, punctul 1 din proiectul hotărârii a fost revizuit, fiind specificat că reorganizarea Instituției Publice Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor se realizează</p>

		<p>Pct. 1</p> <p>Obiecții: În urma analizei prevederilor precitate, se atestă caracterul lacunar al reglementărilor propuse, acestea sunt formulate de o manieră ambiguă, acordând posibilități de aplicare a normei în interpretarea preferată și în dependență de interesul urmărit de către responsabilii de implementare al aplicării. Respectiv, un aspect important care necesită a fi analizat constă în a determina forma de reorganizare a persoanei juridice ce se constituie, la caz Agenția de Inspectare a Monumentelor. Remarcăm că, articolul 204 alineatul (1) din Codul civil stabilește că persoana juridică se reorganizează prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare. Totodată, articolul 14 alineatul (7) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate prevede că „Autoritățile administrative din subordinea ministerelor se constituie, se reorganizează și se dizolvă de către Guvern, la propunerea ministrului. Prevederile art. 10 alin. (2)–(13) se aplică în mod corespunzător și față de autoritățile administrative din subordinea.” Ca urmare, reglementarea confuză a normelor propuse va lăsa loc de interpretări abuzive din partea responsabililor de realizarea procesului de reorganizare, iar ca urmare va apărea discreția de a stabili forma de reorganizare convenabilă.</p> <p>Recomandări: Recomandăm o revizuire a prevederilor propuse la punctul 1 din proiectul hotărârii de Guvern în coroborare cu prevederile legale în vigoare menționate, pentru a determina forma de reorganizare.</p>	<p>prin transformare. Urmare a modificărilor operate, pct. 1. al proiectului hotărârii de Guvern este redat după cum urmează: „Instituția Publică Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor se reorganizează prin transformare în Agenția de Inspectare a Monumentelor, autoritate administrativă, din subordinea Ministerului Culturii, cu statut de persoană juridică – agenție.”</p>
--	--	---	---

<p>III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului</p> <p>Proiectului Regulamentului Pct. 9 subpct. 9.6</p>	<p>Pct. 9 subpct. 9.6 potrivit proiectului Regulamentului</p> <p>„9. În vederea realizării funcțiilor care îi revin, Agenția este în drept: [...] 9.6. să solicite, în condițiile legii, accesul și să obțină gratuit, prin intermediul platformei de interoperabilitate, informații statistice, financiare, fiscale, economice, juridice și de altă natură, necesare pentru realizarea funcțiilor.”</p> <p>Obiecții:</p> <p>Formularea utilizată de autor în norma analizată are un sens confuz și va permite interpretări abuzive la aplicare. Dreptul instituit prin prevederea formulată la punctul 9 subpunctul 9.6 din proiectul Regulamentului poate genera apariția riscului de corupție care constă în faptul că persoanele responsabile ce se bucură de atribuții excesive vor deține discreții exagerate la solicitarea unor informații statistice, financiare, fiscale, economice, juridice și de altă natură, necesare pentru realizarea funcțiilor, fără careva restricții în acest sens.</p> <p>În sensul dat, factorii de decizie din cadrul autorității vizate de proiect vor fi în drept să solicite orice informații statistice, financiare, fiscale, economice, juridice și de altă natură și cu depășirea competenței sale.</p> <p>Instituirea unor atribuții excesive autorității va face imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, ceea ce va perpetua săvârșirea abuzurilor sau depășiri ale atribuțiilor de serviciu.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Recomandăm introducerea după cuvintele „în condițiile legii” a cuvintelor „și în limitele competenței”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>În vederea clarificării limitelor exercitării atribuției și pentru a exclude interpretări excesive, textul a fost completat cu sintagma „și în limitele competenței”. Urmare a modificărilor operate, pct. 9. subpct. 9.6. este redat după cum urmează: „să solicite, în condițiile legii și în limitele competenței, accesul și să obțină gratuit, prin intermediul platformei de interoperabilitate, informații statistice, financiare, fiscale, economice, juridice și de altă natură, necesare pentru realizarea funcțiilor;”</p>
--	---	---

<p>III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului</p> <p>Proiectului Regulamentului</p> <p>Pct. 12</p>	<p>Pct. 12 potrivit proiectului Regulamentului</p> <p>„12. Directorul general și directorul adjunct al Agenției, conducătorii subdiviziunilor Agenției, în limitele împuternicirilor atribuite, poartă răspundere pentru deciziile luate și pentru activitatea Agenției.”</p> <p>Obiecții:</p> <p>Norma analizată reglementează ambiguu responsabilitatea pe care trebuie să o poarte directorul general și directorul adjunct pentru deciziile luate și pentru activitatea Agenției, nefiind clar în ce constă aceasta, presupune sau nu tragerea la răspundere și sancționarea acestuia. Cu alte cuvinte, autorul omite să menționeze forma de răspundere: civilă, disciplinară, contravențională sau penală.</p> <p>Totodată, analizând per ansamblu prevederile proiectului, se atestă lipsa indicării răspunderii juridice pentru încălcarea prevederilor normative propuse. Necesitatea unei reglementări ample în ce privește răspunderea aferentă activității directorului și directorului adjunct derivă din principiul preciziei și consecvenței textului normativ.</p> <p>Astfel, potrivit art. 3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la elaborarea unui act normativ trebuie să se respecte principiile: oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice.</p> <p>În acest sens, Curtea Constituțională menționează că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale, consacrat în art. 23 alin. (2) din</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>În vederea sporirii clarității normei juridice, pct. 12. a fost completat cu sintagma „în condițiile legii”. Stabilirea formelor concrete de răspundere (disciplinară, civilă, contravențională sau penală) este reglementată de legislația generală aplicabilă funcționarilor publici și nu face obiectul prezentului regulament. Urmare a modificărilor operate, pct. 12. este redat după cum urmează: „Directorul general și directorul adjunct al Agenției, conducătorii subdiviziunilor Agenției, în limitele împuternicirilor atribuite, poartă răspundere, în condițiile legii, pentru deciziile luate și pentru activitatea Agenției.”</p>

		<p>Constituție, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare.</p> <p>Prin Hotărârea nr. 26 din 23.11.2010, Curtea a statuat că „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]”.</p> <p>Prin urmare, lipsa unor responsabilități clare pentru încălcarea prevederilor proiectului propuse de autor va face ca norma să aibă un caracter declarativ, adică acestea nu vor produce efecte juridice, ducând la responsabilizarea insuficientă pentru nerespectarea prevederilor legale, iar acest fapt va face imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor și depășirilor atribuțiilor de serviciu.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Recomandăm stabilirea expresă a formei de răspundere (disciplinară, civilă, contravențională sau penală).</p>	
	IV. Concluzia expertizei	Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Culturii și derivă din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2026-2029, aprobat prin	Se ia act

Hotărârea de Guvern nr. 818/2025 (în continuare – PNA) (Clusterul 3. Competitivitate și creștere economică, Capitolul 26. Educație și cultură, Anexa A - acțiunea nr. 35).

Prin proiect se propune reorganizarea Instituției Publice Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor în Agenția de Inspectare a Monumentelor, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Culturii, aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției de Inspectare a Monumentelor, structurii Agenției și stabilirea efectivului-limită în număr de 17 de unități cu un fond anual de retribuire a muncii conform legislației privind retribuirea muncii. La fel, proiectul abrogă Hotărârea Guvernului nr. 1114/2006 cu privire la crearea Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor și modifică Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii.

Proiectul promovează interesele Ministerului Culturii de a beneficia de un cadru normativ perfecționat privind misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, atribuțiile, drepturile și modul de organizare a acesteia a autorității de inspectare a monumentelor, ceea ce este conform interesului public.

Însă, analiza detaliată a proiectului a evidențiat unele carențe, manifestate prin reglementarea lacunară a formei de reorganizare juridică a autorității ce se propune a fi constituită, a responsabilității pe care trebuie să o poarte directorul general și directorul adjunct al Agenției pentru deciziile luate și pentru activitatea Agenției și dreptului Agenției de a solicita informații statistice, financiare, fiscale,

		<p>economice, juridice și de altă natură, necesare pentru realizarea funcțiilor, fără careva restricții în acest sens.</p> <p>Prin urmare, proiectul de decizie conține factori de risc și riscuri de corupție, fiind recomandabilă revizuirea acestuia prin prisma obiecțiilor și recomandărilor prezentate în prezentul raport de expertiză anticorupție.</p>		
3.	Ministerul Finanțelor Scr. nr. 07/1- 03/30/266 din 03.03.2026	Proiectul Regulamentului Pct. 3.	La pct. 3 din proiectul de hotărâre de exclus textul „și asigurarea tehnico-materială a activității”, în contextul propunerii Cancelariei de Stat, care a fost acceptată în Sinteza propunerilor;	Se acceptă Urmare a modificărilor operate, pct. 3. este redat după cum urmează: „ Finanțarea Agenției se efectuează din contul alocațiilor prevăzute în bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare stabilite. ”
Proiectul Structurii Agenției Anexa nr. 2		Denumirea „Secția managementul documentelor și secretariat al Consiliului Național al Monumentelor Istorice” inclusă în proiectul Structurii Agenției (Anexa nr. 2) de substituit cu denumirea „Secția managementul documentelor”, reieșind din prevederile pct. 22 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 116/2025, potrivit căroră Agenția de Inspectare a Monumentelor desemnează cel mult trei angajați pentru îndeplinirea atribuțiilor de secretariat al Consiliului, dar nu obligația creării unei secții distincte pentru activitatea Consiliului respectiv;	Se acceptă Denumirea a fost modificată atât în Anexa nr. 2, cât și în nota de fundamentare	
Nota de fundamentare		Subpct. 4.2 din Nota de fundamentare de completat cu prevederi adiționale privind obligativitatea Ministerului Culturii de a redistribui către Agenția de Inspectare a Monumentelor nu doar unitățile de personal, dar și mijloacele financiare aferente componentei cheltuieli de personal (în contextul diminuării efectivului-limită al unor instituții din subordinea Ministerului Culturii).	Se acceptă Subpct. 4.2. din Nota de fundamentare a fost completat cu precizări privind faptul că redistribuirea unităților de personal identificate în instituțiile din subordinea Ministerului Culturii va fi realizată împreună cu redistribuirea mijloacelor financiare aferente componentei cheltuieli de personal.	

		Nota de fundamentare	Totodată, atenționăm că impactul financiar aferent cheltuielilor de personal, estimat la 2.550,3 mii lei, dintre care 1321,9 mii lei identificat în cadrul unor instituții din subordine, urmează a fi asumat și executat etapizat de către Ministerul Culturii, în funcție de etapele de realizare a procesului de angajare a personalului, precum și în corelare cu rata medie de încadrare în sectorul bugetar, cu încadrarea în limitele alocațiilor bugetare aprobate.	Se ia act
--	--	----------------------	---	------------------